

Yönetici Asistanlarının ve Diğer Meslektaşlarının Yabancı Dil Öğrenimindeki Motivasyonlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma ***An investigation for determining the motivations in learning foreign languages of executive assistants and their other colleagues****Yusuf KAYA** ^{1 a}**Nuray KESKİN** ²¹ Pamukkale Üniversitesi, Buldan MYO, Denizli. ykaya@pau.edu.tr² Pamukkale Üniversitesi, Buldan MYO, Denizli. nurayk@pau.edu.tr^a Yazışılan yazar/Corresponding author

Geliş Tarihi/Received: 28.04.2015, Kabul Tarihi/Accepted: 24.05.2016

doi: 10.5505/pjess.2015.24008

Özet

Küresel rekabet ortamında iş dünyasının eleman ihtiyacında aradığı en temel nitelik yabancı dil bilgisi haline gelmiştir. Ülkemizde yabancı dil/dillerin öğrenilmesinde güçlükler çekildiği birçok araştırma ile ortaya konmuştur. Araştırmaların birçoğu dil öğrenimine yönelik problemlerin temelinde motivasyon kaynaklı sorunların yer aldığını göstermektedir. Bu çalışmada; Pamukkale Üniversitesi Buldan Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören büro yönetimi ve yönetici asistanlığı programı öğrencileri ile dış ticaret programı ve bankacılık-sigortacılık programı öğrencilerine göre yabancı dil öğrenme ya da öğrenememe motivasyonları karşılaştırılmış ve bölümler arası farklılıklar belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin 300'üne tesadüfi olarak 5'li likert ölçeğine göre hazırlanmış üç bölümden oluşan toplamda 41 soruluk güvenilirliği sağlanmış anket uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmaları alınmış, bölümler arası farklılıklarının belirlenmesi amacıyla t değerleri varyans analizi sonuçları SPSS 16 programıyla belirlenerek yorumlar yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil öğrenimi, Motivasyon, Yönetici asistanlığı.

JEL kodları: I20

Abstract

In global competition environment the most basic feature for the necessity of staff that businesses seek for has been the proficiency of the foreign language. It is suggested by many researches that in our country learning foreign languages have many difficulties. Most of the investigations show that there are problems result from lack of motivation in the basic of learning foreign languages. In this work the motivation about learning foreign languages is compared with the office management and executive assistance students, and foreign trade programme and bank-insurance students of Pamukkale University Buldan Vocational School, and it is tried to determine the differenties between the departments. 300 of students were circumstantially conducted a three part survey with 41 questions which had been supplied of reliability and prepared by 5 likert measure. Frequencies, percentages, averages, standart deviations are obtained of the datas attained in the research, and with the aim of determining the differenties between the departmentants the comments are made about the analysis of t values variance results by defining with SPSS 16 programme.

Keywords: Learning foreign language, Motivaiton, Executive assistance.

JEL codes: I20

* Bu makale, 2014 yılında Pamukkale Üniversitesi'nin ev sahipliğinde düzenlenen 13. Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresi'nde sunulmuştur.

1. GİRİŞ

İnsan ilişkilerine yön veren en önemli olgulardan birisi olan motivasyon, bir veya birden çok insanı, belirli bir yöne doğru devamlı şekilde harekete geçirmek için yapılan çabaların toplamıdır (Eren, 2007: 494). Motivasyon kelimesi dilimizde güdü, güdülenme anlamlarında kullanılan, kişiyi farklı davranışa yönlendiren (olumlu veya olumsuz) itici güç olarak tanımlanabilir. Güdü bir bireyi harekete bulunmaya ya da hareket yolunu diğerine tercih etmeye iten kuvvet ve öğelerdir. Kısaca insanları harekete geçiren temel değişkenlerdir (Davis, 1984: 52).

Latince hareket anlamına gelen *movere* kökünden türemiş olan motivasyon: psikolojide dürtülerin etkisiyle belirli bir hedefe yönlenen davranış (Gürüz ve Gürel, 2006: 278), bir hedefe dönük olarak davranışı harekete geçiren, sürdüren ve yönlendiren bir güçtür (Dilts, 1998; Lumsden, 1994). Bir başka tanım ise motivasyonu niyet ve hedefe ulaşma eylemlerini yaratan ve bunların sürdürülmesini sağlayan enerji olarak görmektedir (Ngeow, 1998). Kavrama metaforik açıdan yaklaşıldığında nesnelere harekete geçiren güce benzer bir gücün de insanları harekete geçirdiği ve bunun da genel olarak motivasyon olarak adlandırıldığı görülmekte ve öğrenme ile doğrudan bağlantılı bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Acat ve Demiral, 2002: 314). Çünkü öğrenme bilinçli ve kasıtlı bir çabayı gerektiren bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Stipek,1988; Niederhauser, 1997).

Dil eğitiminde sorun yaşanmasının pek çok nedeni vardır. Bunların en başta gelenlerinden biri öğrencilerin "her yaşayan varlığın sahip olduğu enerjiyi veren güç" olan (Rivers, 1984) motivasyonlarındaki yetersizliktir (Acat ve Demiral, 2002; Atay, 2004). Çünkü motivasyon genel olarak öğrenmede ve özel olarak yabancı dil öğreniminde göz önünde bulundurulması gereken önemli bir faktördür (Corder, 1981; Gardner, 1985; Spolsky, 1989; Acat ve Demiral, 2002; Açıköz, 2003).

Dil öğrenmede motivasyonun rolüne ilişkin çalışmalar,yaklaşık olarak 60 yıl önce Lambert ve Gardner'in çalışmalarıyla başlamıştır. Zira o zamana, kadar başka bir dili öğrenmede zeka ve sözel yeteneğin önemli olduğu düşünülmekteydi (Gardner, 2001). Bu nedenle, Gardner ve Lambert (1972:1) "aynı fırsatlar verildiği halde neden bazı öğrenciler hızlı ve başarılı bir şekilde yabancı dil öğreniyorken diğerleri başarısız oluyor?" sorusuna cevap aramışlar ve yabancı dil eğitiminde motivasyonun önemini ortaya çıkarmışlardır. Bu çalışmanın sonuçları bilim dünyasının da dikkatini çekmiş ve bu tarihten sonra eğitim bilimciler yabancı dil öğreniminde motivasyonu konu edinen birçok çalışmaya imza atmışlardır (McDonough, 1981; Gardner, 1985; Kennedy, 1996; Lier, 1996; Taşpınar, 2004; Csizer ve Dörnyei, 2005).

Öğrenme olayının "öğrencinin bir şeyi gerçekten öğrenmeyi istemesi durumunda gerçekleştiği" gerçeği düşünüldüğünde, öğrenciyi öğrenmesi için harekete geçirecek olan eylemlerin öğretmen tarafından bilinmesi ve bunların sınıf ortamında bilinçli bir biçimde kullanılması gerekmektedir (Acat ve Demiral, 2002: 315). Öğretimde güdülenme, ders araç ve gereçlerinin kullanımı, izlencenin düzenlenişi, öğrenene kazandırılacak okuma, dinleme, yazma ve/veya konuşma gibi temel beceriler ve yoğunlukları, öğretilecek konu alanlarının sınırlandırılması ve belirlenmesi yabancı dil öğretme-öğrenme görüngülerini (strateji) doğrudan etkileyen koşullardır. Yabancı dil öğretimi ve öğrenimi bunun için harcanan zaman, emek ve maliyet gibi pek çok ölçütü kapsayan, çok boyutlu ve çok koşullu bir olgudur (Genç, 2009:200). Bu durum, her türlü öğrenme ortamında ve öğrenilecek her

konuda olduğu gibi yabancı dil öğreniminde de büyük bir öneme sahiptir (Williams ve Burden 1997). Bir yabancı dili öğrenmeye çalışmanın aslında başka bir insan olmaya çalışmak olduğu fikri oldukça anlamlıdır. Çünkü yabancı dil öğrenen birey, başka kültür ve toplumların taşıdıkları yetenek, beceri ve özellikleri kazanma çabasıdadır.

Willis (1982: 187)'e göre öğrenme için yeterince güdülenmemiş birey öğrenmeyi istemeyecek ve gelişme göstermeyecektir. Araştırmalar güdünün öğrenci başarısı üzerine ne denli önemli etkileri olduğunu gösteren kanıtlar sunmaktadır. Gagne ve Berliner'in aktardığına göre, Fignesi zeka düzeyleri aynı ancak başarı düzeyleri farklı öğrenciler üzerinde araştırma yapmış ve başarı düzeyleri yüksek olanların güdü düzeylerinin de yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. (Açıkgöz, 2005: 204-205).

Aydemir (2007:18), motivasyon kaynaklarını; dışsal ve içsel; temellerine göre birincil ve ikincil; sürekliliklerine göre durumluk ve sürekli olarak sınıflandırmaktadır. Farklı araştırmalar, öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye motive olmalarında üç kaynağın olduğunu tespit etmişlerdir. Bunlar;

i- *İçsel ve Dışsal nedenler*: İçsel güdülenmenin kaynağı olarak genellikle bireyin içinden gelen merak, ilgi, öğrenme ihtiyacı, yeterlik ve gelişme duygusunu gösterilir (Açıkgöz, 2005:209).Kişilerin yabancı dil öğrenmeyle ilgilenmesi, bundan keyif almaları ve öğrendikleri yabancı dili kullanmaları. Dıştan nedenlerde birey dışardan bir ödül almak, ceza almamak, başkalarının hoşuna gitmek ya da başkalarını memnun etmek için eylemde bulunur (Erden ve Akman, 2004: 234). Örneğin, bir öğrenci bir dersi sevmediği halde iyi not almak için veya aile baskısı nedeni ile çalışıyorsa dıştan motive olmuş demektir (Selçuk, 2005:211).

ii- *Araçsal (Instrumental) nedenler*: Yabancı dili iyi bir düzeyde öğrenmenin sağlayacağı çıkar ve yararlar, örneğin, kariyer ilerlemesi ve yüksek öğrenime devam etme.

iii- *Bütünleştirici nedenler*: Bir yabancı dilde ustalaşmayla başka bir bölge veya ülkenin kültürüne dahil olabilme ve başka insanlarla ilişki kurabilmeye dönük amaçlar.

Araştırmalar dili öğreniminin toplumsal ve kültürel ortamlara bağlı olduğunu ve dört tane motivasyona dayalı öğrenme yönelimi olduğunu göstermektedir. Bunlar;

- a. O dili öğrenmiş olmak
- b. Öğrenme hedefine ulaşmak
- c. Öğrenme durumuna karşı pozitif tutum
- d. Çabaya dayalı davranıştır.

1990'lı yıllara kadar dil öğrenmede motivasyonun rolüne ilişkin yapılan çalışmaların çıkış noktalarında Lambert ile Gardner'ın (1972) sosyal-psikolojik yaklaşımı temel alan öncü çalışmaları bulunur. Söz konusu yaklaşıma göre, dil öğrenme herhangi bir dersi öğrenmekten farklıdır; dil, bireyin kimliğinin bir parçasıdır ve kimliğin ön plana çıktığı sosyal ilişkilerde kullanılır. Dolayısıyla, dil öğrenme dile ait kuralları veya belli becerileri öğrenmenin ötesinde, dilin ait olduğu toplumun sosyal ve kültürel davranış biçimlerini tanımayı, öğrenmeyi ve kimi ortamlarda benimsemeyi gerektirir. Bu bağlamda, yabancı dili öğrenme başarısının, öğrencinin o dili konuşan topluma olan yaklaşımı ile yakından ilgili olduğu düşünülmektedir.

1990'lı yıllardan sonra ise dil öğreniminde motivasyonun rolüne ilişkin yapılan çalışmalarda yenilikçi bir yaklaşım görülmektedir (Brown, 1994; Crookes & Schmidt, 1991; Dörnyei, 1994a, 1994b; Oxford & Shearin, 1994, Skehan, 1991). Gardner ile Tremblay'ın (1994:524) "motivasyonda rönesans" (motivational renaissance) diye adlandırdıkları bu yaklaşım empirik araştırma ve araştırmada öğretmenlerin motivasyona ilişkin algıları ve bu algıların sınıf uygulamalarına yansması üzerine odaklanır.

Son yıllarda ise dil öğreniminde öğrenci motivasyonu, başarılı öğrenmenin gerçekleşmesi için en önemli ön şartlardan birisi olarak kabul edilmektedir. Bu konuda bu güne kadar yapılmış olan çalışmaların büyük bir kısmı öğrencinin hedef dilin kullanıldığı toplum ve kültüre karşı olan tutumlarının bu konudaki rolü üzerine odaklanmışlardır. Ülkemizde de dil öğrenimi konusunda öğrenci motivasyonunun etkinliği konusunda araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmalardan en önemlisi ve üzerine en az vurgu yapılanı belki de "motivasyon eksikliği" dir. Motivasyon eksikliği ile eğitim bilimleri alanında kastedilen şey, bireylerin dil öğrenmenin gerekliliğine ikna edilememeleri, bu zorunluluğu hissetmemeleri, toplumun dil öğrenmeyi kolaylaştırıcı yaklaşımlarda bulunmaması ya da bireylerin özendirilmemesi vb. unsurlardır (Acat ve Demiral, 2002: 316).

Motivasyon bireyi harekete geçiren güç olduğuna göre öğrencilerin de öğrenme davranışını gösterebilmeleri için harekete geçmeleri daha doğrusu harekete geçirilmeleri gerekmektedir. Araştırmalar derse motive olmuş bir şekilde başlayan öğrencilerin hem derse karşı olan ilgilerinin ders boyunca sürekli kaldığını hem de diğer öğrencilere göre daha iyi öğrendiklerini göstermektedir. Bu noktada öğrencilerin motive edilmesi kesinlikle göz ardı edilmemesi gereken bir noktadır (Yılmaz: 2013; 133). Bu bağlamda bu araştırmada, Buldan MYO'nda öğrenim gören Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı öğrencilerinin diğer bölümlerde okuyan öğrencilere göre dil öğreniminde motivasyona dayalı farkındalıkların olup olmadığının belirlenmesine çalışılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlara göre İngilizce derslerini daha verimli hale getirebilmek için öneriler sunulmuştur.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler 2013-2014 öğretim yılı bahar döneminde PAÜ Buldan MYO'ya devam eden Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Dış Ticaret, Bankacılık-Sigortacılık programı öğrencilerinin 300'üne tesadüfi olarak 5'li likert ölçeğine göre hazırlanmış üç bölümden oluşan toplamda 41 soruluk güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları yapılmış anket uygulanmıştır. Toplanan anketlerden 289'u değerlendirmeye alınmış 11 tanesi veri eksikliği nedeniyle değerlendirme dışı kalmıştır. Bu durum çalışmanın kısıtını oluşturmaktadır. Araştırmanın esas ilgi alanı olan Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı bölümünden 178 öğrenciye, Bankacılık ve Sigortacılık ve Dış Ticaret bölümlerinden 111 öğrenciye toplamda 289 anket uygulanmış, elde edilen verilerin frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmaları alınmış, bölümler arası farklılıklarının belirlenmesi amacıyla t değerleri varyans analizi sonuçları SPSS 16 programıyla belirlenerek yorumlar yapılmıştır. Elde edilen veriler sonucunda çözüm önerileri getirilmiştir.

Araştırmada uygulanan ölçekler daha önce güvenilirliği ve geçerliliği yapılan Acat ve Demiral (2002)'in " Türkiye'de Yabancı Dil Öğrenme ve Motivasyon Kaynakları ve Sorunları" adlı çalışmalarından alınmıştır. Ankete katılan öğrencilerin yaş dağılımlarının birbirine çok yakın

olması ve cinsiyet açısından bir karşılaştırma yapılmaması nedeniyle demografik özelliklere yer verilmemiştir. Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Programı ile Dış Ticaret, Bankacılık ve Sigortacılık Programı karşılaştırılmıştır. Anket 3 kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda “öğrencilerin yabancı dil öğrenmedeki motivasyon kaynakları”na yönelik 18 soru, ikinci kısımda “yabancı dil öğrenirken sınıf içi motivasyon kaynakları”na yönelik 7 soru ve son kısımda ise “Yabancı dil öğreniminde karşılaşılan motivasyon sorunları”na yönelik 16 adet soru sorulmuş ve yabancı dil öğreniminde karşılaşılan motivasyon sorunları irdelenmiştir.

Ankette 289 öğrenciye toplamda 41 adet farklı tutum alt alta sıralanmış ve ifadelerin karşısına “Kesinlikle Katılıyorum, Katılıyorum, Emin Değilim, Katılmıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum” biçiminde derecelendirilmiş beşli Likert Ölçeği bulunmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 16.0 for Windows bilgisayar programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde her bir bölüm için t değerleri, varyans analizi sonuçları belirlenerek yorumlanmıştır. Ulaşılan sonuçlara göre analizler yapılmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırmanın ilk kısmında öğrencilere “Yabancı Dil Öğrenen Öğrencilerin Motivasyon Kaynakları Konusundaki Görüşleri” ne yönelik 18 adet soru yöneltilmiştir.

Aşağıda verilen Tablo 1 incelendiğinde genel olarak Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı okuyan öğrenciler ile Dış Ticaret ve Bankacılık- Sigortacılık bölümlerini okuyan öğrencilerin arasında yabancı dil öğrenme motivasyonları açısından önemlilik arz edecek farklılıklar olmadığı gözlemlenmektedir. Her iki grubunda kendilerine sunulan tutumlara verdikleri cevaplarda ağırlıklı olarak “4 Katılıyorum” şikkını seçmiş oldukları görülmektedir. Bu durum aslında tüm öğrencilerin yabancı dilin gerek özel hayatlarında gerek iş hayatlarında artık çok önemli olduğunun farkında olduklarını işaret etmektedir. Genel olarak motivasyon kaynaklarına yönelik bu kısım değerlendirildiğinde diğer (Dış Ticaret, Bankacılık-Sigortacılık) bölümlerde okuyan öğrencilerin, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı bölümü öğrencilerine göre yabancı dil öğrenmede daha istekli oldukları gözlenmektedir. Araştırmada elde edilen bulgular; Büro Yönetimi öğrencilerinin yabancı dil öğreniminde motivasyonun etkisinin diğer öğrencilere göre daha düşük olduğunu göstermiştir.

Tablo 1. Yabancı Dil Öğrenen Öğrencilerin Motivasyon Kaynakları Konusundaki Görüşleri

	Bölümler	N	Mean	Std.Deviation	Std.Error Mean
Yabancı dili ilgi duyduğum için öğreniyorum.	Büro Yönetimi	178	3,6910	1,14981	.08618
	Diğer Bölümler	111	3,7568	1,08054	.10256
Yabancı dili öğrenmeyi içtenlikle yapıyorum.	Büro Yönetimi	178	3,5899	1,12260	.08414
	Diğer Bölümler	111	3,8288	1,05204	.09986
Kendimi yabancı dili öğrenecek yeterlilikte hissediyorum.	Büro Yönetimi	178	3,6124	1,14055	.08549
	Diğer Bölümler	111	3,9550	1,03912	.09863
Yabancı dili öğrenmek toplumda kabul görmemi sağlayacak.	Büro Yönetimi	178	3,6742	1,13770	.08527
	Diğer Bölümler	111	4,1712	.098048	.09306
Yabancı dili öğrenmek daha çok insanla iletişim kurmamı sağlayacak.	Büro Yönetimi	178	4,2584	3,95748	.29663
	Diğer Bölümler	111	4,5495	2,85638	.27112
Yabancı dili öğrenerek, ilgi alanlarıma ilişkin yazılı kaynaklara çok daha kolay ulaşacağım.	Büro Yönetimi	178	3,9438	.97261	.07290
	Diğer Bölümler	111	4,2613	.83896	.07963
Yabancı dili öğrenmek gelecekte çok daha kolay iş bulmamı sağlayacak.	Büro Yönetimi	178	4,1573	.90696	.06798
	Diğer Bölümler	111	4,3694	.88346	.08385
Daha iyi bir ücret alabilmek için yabancı dil öğreniyorum.	Büro Yönetimi	178	3,8258	1,12897	.08462
	Diğer Bölümler	111	3,9640	1,04384	.09908
Eğitim yaşamımı daha rahat sürdürebilmek için yabancı dil öğreniyorum.	Büro Yönetimi	178	3,7978	1,05423	.07902
	Diğer Bölümler	111	4,5676	4,91865	.46686
Yabancı dil öğrenmek kariyerim açısından yükselmemi sağlayacak.	Büro Yönetimi	178	3,9382	1,01492	.07607
	Diğer Bölümler	111	4,1892	.95835	.09096
Yabancı dil öğrenirsem kendimi bulmuş olacağım.	Büro Yönetimi	178	3,6180	1,10475	.08280
	Diğer Bölümler	111	3,7658	1,11155	.10550
Yabancı dil bilmem işe başladığımda amirlerim tarafından takdirle karşılanacaktır.	Büro Yönetimi	178	3,9101	1,00440	.07528
	Diğer Bölümler	111	3,8559	1,06896	.10146
Yabancı dil öğrenirken kazandığım beceriler, arkadaşlarım arasında bana prestij kazandırıyor.	Büro Yönetimi	178	3,7865	1,02480	.07681
	Diğer Bölümler	111	3,8919	1,01221	.09607
Ödüllendirileceğimi bilsem, dil öğrenmeye daha büyük bir istekle sarılıırım.	Büro Yönetimi	178	3,6966	1,07256	.08039
	Diğer Bölümler	111	3,6216	1,12050	.10635
Çalıştığım materyalin çekici olması ve ilgi çekmesi benim için önemlidir.	Büro Yönetimi	178	3,9775	1,24399	.09324
	Diğer Bölümler	111	3,8108	.91962	.08729
Birlikte öğrendiğim grubun istekliliği beni etkiler.	Büro Yönetimi	178	4,1854	3,72265	.27902
	Diğer Bölümler	111	4,0811	.95475	.09062
Beklentilerim doğrultusunda gerçekleşecek bir eğitim öğretim süreci, dil öğrenmem konusunda istekliliğimi artırır.	Büro Yönetimi	178	3,9101	.97007	.07271
	Diğer Bölümler	111	4,1712	.86207	.08182
Öğrendiğim dili kullanabileceğimi bilmek, beni daha çok motive eder.	Büro Yönetimi	178	3,9157	.98502	.07383
	Diğer Bölümler	111	4,3063	.85059	.08073

Tablo 2. Yabancı Dil Öğrenen Öğrencilerin Sınıf İçi Motivasyon Kaynakları Konusundaki Öğrenci Görüşleri

	Bölümler	N	Mean	Std.Deviation	Std.Error Mean
Öğretmen çalışma konusunda öğrencilere yardım ve destek sağlıyor	Büro Yönetimi	178	3,9663	.94420	.07077
	Diğer Bölümler	111	3,9009	1,03533	.09827
Öğretmen bu sınıfta çeşitli faaliyetler kullanarak öğretimi gerçekleştiriyor	Büro Yönetimi	178	3,8820	.98153	.07357
	Diğer Bölümler	111	3,8649	.93892	.08912
Sınıfta gerçekleştirilen faaliyetler öğrencilere ilginç gelmektedir	Büro Yönetimi	178	3,7809	1,04815	.07856
	Diğer Bölümler	111	3,4324	1,06704	.10128
Sınıfta öğrenciler grup içi çalışmalarda kendilerini rahat hissediyor	Büro Yönetimi	178	3,8146	.96516	.07234
	Diğer Bölümler	111	3,6396	1,08538	.10302
Verilen ödevler gerçek yaşam durumları ile bağlantılıdır ve anlamlıdır	Büro Yönetimi	178	3,7753	.99437	.07453
	Diğer Bölümler	111	3,7928	2,19138	.20800
Bu sınıfta öğrencilere bir şeyi öğrenmeleri için yeterince zaman veriliyor	Büro Yönetimi	178	3,7472	1,01854	.07634
	Diğer Bölümler	111	3,7928	1,00106	.09502
Sınıfta gerçekleştirilen faaliyetler öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanmaya teşvik ediyor	Büro Yönetimi	178	3,8764	.97795	.07330
	Diğer Bölümler	111	4,0721	2,95331	.28032

Tablo 2’de öğrencilere yabancı dil öğreniminde sınıf içi motivasyonlarına ilişkin 7 adet tutum hakkındaki fikirleri sorulmuştur. Bu bölümdeki sorulara Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Programı ile diğer programların verdikleri yanıtların birbirine çok yakın olduğu görülmüştür. Öğrencilerin; yabancı dil öğreticilerinin sınıf içerisindeki tutumlarından genel olarak memnun oldukları görülmektedir. Programlar arasındaki fark çok küçük yüzdelerle ayrılmaktadır.

Aşağıda verilen Tablo 3’de öğrencilerin motivasyon sorunlarına yönelik 16 adet tutum belirlenmiş ve sorgulanmıştır. Bu 16 önerme içerisinde en yüksek notu “geçmişteki karşılaştığım güçlükler yabancı dil öğrenmemi etkilemiştir” sorusuna verilen yanıtlarda görülmüştür. Büro yönetimi öğrencilerinin diğer öğrencilere göre daha fazla motivasyon sorunu yaşadıkları, yabancı dil öğreniminde çevrelerinden olumsuz tepkiler aldıkları ve yabancı dil öğrenememelerinin temelinde geçmişte edindikleri olumsuz deneyimlerin etkili olduğu anlaşılmaktadır. Geleceğin yönetici asistanlarının “ Geçmişte de yabancı dil öğrenmeyi denedim olmadı olmayacak” gibi geleceğe dair de olumsuzluk içeren bu tutuma yaklaşık 3,6 gibi yüksek bir puan vermeleri düşündürücüdür. Eğitimcilerin mutlaka bu olumsuz beklenti üzerinde çalışıp öğrencilere yabancı dil öğrenmenin imkansız olmadığını, istikle çalışılması, gereken özverinin göstermesi ve gereken emeğin harcanması halinde yabancı dilin öğrenileceğini anlatmaları ve sınıf içi etkinlikleriyle pekiştirip göstermeleri gerekmektedir.

Tablo 3. Yabancı Dil Öğreniminde Ortaya Çıkan Motivasyon Sorunları

	Bölümler	N	Mean	Std.Deviation	Std.Error Mean
Geçmişte karşılaştığım güçlükler yabancı dil öğrenememekten	Büro Yönetimi	178	3,8483	1,08118	,08104
	Diğer Bölümler	111	3,2613	1,27002	,12054
Daha önce de yabancı dil kaynaklanmaktadır öğrenmeyi denedim olmadı olmayacak	Büro Yönetimi	178	3,6404	1,08661	,08145
	Diğer Bölümler	111	2,9820	1,25032	,11868
Dil öğrenmek yetenek işidir ve bu bende çok sınırlılık yapar	Büro Yönetimi	178	3,6798	1,07026	,08022
	Diğer Bölümler	111	3,0090	1,27561	,12108
Alay ederler diye arkadaşlarımdan yabancı dil öğrendiğimi gizlemeye çalışıyorum	Büro Yönetimi	178	3,5337	1,11563	,08362
	Diğer Bölümler	111	2,5135	1,32023	,12531
Ailevi sorumluluklarım yüzünden dil öğrenmeye tam olarak eğilemiyorum	Büro Yönetimi	178	3,4494	1,12004	,08395
	Diğer Bölümler	111	2,6486	1,37938	,13093
Birkaç iyi sonuç elde etsem yabancı dil öğrenmeye daha büyük bir istekle sarılırım	Büro Yönetimi	178	3,6910	1,04694	,07847
	Diğer Bölümler	111	3,4234	1,25444	,11907
Yabancı dil öğrenemeyişim nedeni yeterli caba göstermememdir	Büro Yönetimi	178	3,5730	1,08287	,08116
	Diğer Bölümler	111	3,5225	1,18204	,11219
Yabancı dil öğrenemiyorum çünkü dil öğrenmeye çabalarken gerginleşiyor ve unutkan hale geliyorum.	Büro Yönetimi	178	3,6011	1,04875	,07861
	Diğer Bölümler	111	3,3063	1,29188	,12262
Yabancı dil öğrenmede işini severek yapan ve beni motive edebilecek bir kişi ile çalışmak istekliliğimi artırır	Büro Yönetimi	178	3,7584	1,01015	,07571
	Diğer Bölümler	111	3,6757	1,17676	,11169
Dil öğrenmeye karşı bir dirence sahip olduğumu ve bunu hiçbir zaman tam olarak öğrenemeyeceğimi düşünüyorum	Büro Yönetimi	178	3,5562	1,08388	,08124
	Diğer Bölümler	111	3,1171	1,29150	,12258
Öğrendiğim dilin konuşulduğu ülke/ülkeleri sevmiyor olmam dil öğrenmemde benim için dezavantaj oluşturuyor	Büro Yönetimi	178	3,5393	1,11036	,08323
	Diğer Bölümler	111	3,0901	1,24718	,11838
Etkili öğrenme stratejileri konusunda hiçbir şey bilmediğim için dil öğrenemiyorum	Büro Yönetimi	178	3,5562	1,00827	,07557
	Diğer Bölümler	111	3,4955	2,16112	,20512
Dil öğrenmem konusunda benden beklenenler çok yüksek ve bu durum beni olumsuz yönde etkiliyor	Büro Yönetimi	178	3,6517	1,04261	,07815
	Diğer Bölümler	111	3,2342	1,22812	,11657
Benimki dil öğrenmek değil sadece bazı şeyleri ezberlemek	Büro Yönetimi	178	3,5674	1,07275	,08041
	Diğer Bölümler	111	3,2342	1,30701	,12406
Öğrendiğim dili pratik yapabileceğim ortamların olmaması cesaretimi kırıyor	Büro Yönetimi	178	3,6910	1,03609	,07766
	Diğer Bölümler	111	3,2703	1,29997	,12339
İletişim kurduğum insanların yarattığı başka dil öğrenmemi etkiliyor	Büro Yönetimi	178	3,6124	1,06366	,07972
	Diğer Bölümler	111	3,0000	1,30035	,12342

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Küreselleşen dünyada hızla yaygınlaşan ve ekonominin büyük bir parçası olan dış ticaretin de etkisiyle yabancı dil öğrenimi, günümüz çalışanları için olmazsa olmazlardan biri haline gelmiştir. Sadece yöneticilerin değil, orta ve alt düzey çalışanların bile ikinci dile sahip olması, günümüz şartlarında iş bulmak için önemli bir gereksinim olmuştur. Gerek Türkçe'nin sondan eklemeli bir dil olması ve bu nedenle diğer Latin dillerinden farklı oluşu, gerekse

de yabancı dil eğitiminde yaşanan sorunlardan ötürü ülkemizde dil öğrenmek ekstra çaba ve motivasyon gerektirmektedir. Bu çalışmada ülkenin ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere kurulan Meslek Yüksekokullarında okuyan öğrencilerin yabancı dil öğrenmede motivasyon kaynakları, sorunları ve görüşleri 5'li likert ölçeğiyle hazırlanan ve 3 bölümden oluşan anket yöntemiyle ölçümlenmiştir. Bu kapsamda gelecekte yönetici asistanı olacak Büro Yönetimi öğrencileri ile Dış Ticaret ve Bankacılık- Sigortacılık bölümü öğrencilerinin toplamda 41 farklı sorunsal karşındaki görüşleri ve bölümler arası farklılıklar ortaya konmuştur.

Motivasyon kaynakları incelendiğinde farklı bölüm öğrencilerinin yabancı dil öğreniminde motivasyonlarının hemen hemen aynı olduğu gözlemlenmiştir. Öğrenciler öncelikle gelecekte yaşayacakları istihdam sorununu düşünerek daha rahat iş bulmak ve daha iyi ücret alabilmek için yabancı dil öğrendiklerini iletmişler, ayrıca eğitimlerinde yabancı dil bilmelerinin ve insanlarla iletişimleri açısından da yabancı dil öğrenmenin motivasyonlarını arttırdıklarını söylemişlerdir.

Yabancı dil öğrenmede yaşanan motivasyon sorunları ise bölümler arası farklılık göstermiştir. Büro Yönetimi öğrencilerinin yabancı dil öğreniminde kendilerine daha az güvendikleri ve bu konuda diğer bölüm öğrencilerine göre umutsuz oldukları ortaya çıkmıştır.

Yabancı dil eğitiminde mutlaka öğrencilerin korkularını yenecek ve öğrenmelerini kolaylaştıracak yeni tekniklere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda öğrencilerin öğrenimini hızlandıracak görsel ve işitsel eğitimler arttırılmalı, dil öğrenimi daha zevkli ve anlaşılır hale getirilmelidir. Mesleki dil öğrenimi üzerinde durulmalı, kişilerin ileride iş hayatlarında kullanacakları onlara faydası olabilecek eğitimler verilmelidir. Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığında okuyan öğrenciler için dil öğrenimde yaşadıkları umutsuzluğu ortadan kaldırmak için rehberlik hizmeti verilmeli, sınıf içi etkinlikler arttırılarak yabancı dilin rahat anlaşılır hale gelmesi sağlanmalıdır.

Meslek yüksek okulu öğrencilerine genel yabancı dil eğitimi yanında mesleklerinde başarılı olmaları için mesleki ingilizce dersleride verilmektedir. Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Programı öğrencilerinin haftalık 4 saat olan ders dağılımları diğer gruptaki öğrencilerde hafta da 2 saattir. Bu tabloya göre Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Programı öğrencilerinin yabancı dil eğitimi konusunda motivasyonlarının daha yüksek olmasını gerektirmektedir. Ancak ülkemizdeki birçok meslek yüksek okulunda mesleki ingilizce dersleri genel ingilizce dersleri gibi (gramer ağırlıklı) verilmekte bu da öğrenci motivasyonunu düşürmektedir. Çünkü öğrenci mesleki ingilizce olarak kendisine katkı sağlayacak bir ders içeriği bulamamaktadır. İş hayatına atıldığında da yabancı dil konuşma, mesleki yabancı dil anlama ve anlatma konusunda hiçbir eğitim almadığı için iş hayatına eksilerle başlamaktadır. Bu durum öğrencilik hayatında da motive olmasını gerektirirken hem genel ingilizce hemde mesleki ingilizce dersleri için sıkıcı bir ortam yaratmaktadır. Bu durumun olumlu hale çevrilebilmesi için mesleki ingilizce dersini verecek öğreticilerin özenle seçilmesi, gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Aslında, motivasyon üzerinde etkisi olabilecek bütün faktörleri göz önüne almak, motivasyon stratejilerini olabildiğince bireyselleştirmekle olur. Diğer yönden kişisel yetenek ilk bakışta değiştirilmesi zor bir değişken olarak görünse de "başarı ya da başarısızlığın

nedeni olarak yeteneği değil de çabayı gösterme" (Dörnyei, 2001:134) stratejisinden hareketle öğrencilerin yeteneklerinden ziyade dil öğrenim sürecinde çabayı öne çıkarmak daha motive edici olacaktır.

Her ders için öğrencilere neyi, niçin öğrenecekleri açıklanıp öğrenciler hedeflerden haberdar edilmelidir. Öğrencilerin İngilizce dersini diplomaya giden yolda aşılması gereken bir engelden ziyade hayatlarını kolaylaştıracak, yaşam kalitelerini ve toplumdaki saygınlıklarını artıracak bir "araç" olarak görmeleri sağlanmalıdır. Öğrencilere İngilizce bilmelerinin onlara gerek internet, gerek yazılı kaynaklar ve gerekse insanlarla yüz yüze yada iletişim araçlarıyla kurulan iletişim vasıtasıyla daha fazla bilgiye ulaşma fırsatı vereceği anlatılabilirse öğrenci motivasyonunun daha yüksek olması beklenebilir. Ayrıca, İngilizcenin bilim dili ve dünya milletlerinin ortak iletişim dili olduğunun sık sık hatırlatılması da bu noktada yararlı olacaktır (Yılmaz, 2013:138).

KAYNAKÇA

- Acat, B. (2000). *Dilin İşlevselliği Yaklaşımına Göre Düzenlenen Türkçe Eğitiminin Etkliliği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Acat, B. (2002). Çoklu Zeka Kuramının Türkiye Koşullarında Öğrenme ve Öğretme Ortamlarının Planlanması ve Düzenlenmesinde Kullanılabilirliği. *Uluslararası Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Acat, M. B., ve Demiral, S. (2002). Türkiye'de Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 8(31), 312-329.
- Açıkgöz, K. Ü. (2003). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir.
- Açıkgöz, K. Ü. (2005). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir.
- Atay, D. (2004). İngilizce Öğretmenlerinin Motivasyon Stratejileri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 99-108.
- Aydemir, Ö. (2007). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin İngilizce Dersinde Kullandıkları Öğrenme Stratejiler ve Başarı Başarısızlık Yüklemeleri. Yüksek Lisans Tezi.
- Brown, H. D. (1994). *Teaching by Principles*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Corder, S. P. (1981). *Error Analysis and Inter Language*. Oxford: Oxford University Press.
- Crookes, G. & Schmidt, R. W. (1991). Motivation: Reopening The Research Agenda. *Language Learning*, 41, 469-512.
- Csizer, K., & Dörnyei, Z. (2005). Language Learners' Motivational Profiles and Their Motivated Learning Behavior. *Language Learning*, 55(4), 613-659.
- Davis, K. (1984). *İşletmelerde İnsan Davranışı, Örgütsel Davranış*. 2. Baskı, İstanbul Üniversitesi Yayınları, No: 136, İstanbul.
- Demirel, Ö. (1993). *Yabancı Dil Öğretimi: İlkeler, Yöntemler, Teknikler*. USEM Yayınları, Ankara.

- Dilts, R. (1998). Motivation, <http://www.nlpu.com/Articles/artic17.htm>, Erişim Tarihi: 18.07.2014.
- Dörnyei, Z. (1994a). Motivation and Motivating in The Foreign Language Classroom. *Modern Language Journal*, 78, 273-284.
- Dörnyei, Z. (1994b). Understanding L2 Motivation: On With The Challenge!. *Modern Language Journal*, 78: 273-284.
- Dörnyei, Z. (2001). *Teaching and Researching Motivation*. Essex: Longman.
- Erden, M. ve Akman, Y. (2004). *Gelişim ve Öğrenme*. Arkadaş Yayınevi, Ankara.
- Eren, E. (2007). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. Beta Basım Yayım, İstanbul.
- Gardner, R. C. (1985). *Social Psychology and Second Language Learning: The Role of Attitudes and Motivation*. London: Edward Arnold.
- Gardner, R. C. & Lambert, W. E. (1972). *Attitudes and Motivation in Second Language Learning*. Rowley, MA: Newbury House.
- Gardner, R. C. & Tremblay, P. R. (1994). On Motivation, Research Agendas and Theoretical Frameworks. *Modern Language Journal*, 78, 359-368.
- Genç, H. N. (2009). Yabancı Dil Öğretiminde Drama ve İlköğretim Yabancı Dil (Fransızca-İngilizce) Ders İzleni Örnekleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:4, Temmuz.
- Gürüz, D. ve Gürel, E. (2006). *Yönetim ve Organizasyon*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Asil Yayınları, Ankara
- Kennedy, J. R. (1996). *Variations in The Motivation of Successful and Unsuccessful Turkish Learners of English*. (Unpublished Master Thesis), Boğaziçi University, Institute of Social Sciences, İstanbul.
- Lier, L. V. (1996). *Interaction in The Language Curriculum, Awareness, Autonomy & Authenticity*. New York: Longman.
- Lumsden, L. S. (1994). Student Motivation to Learn. *ERIC Digest*, 92, ED370200.
- Mcdonough, S. H. (1981). *Psychology in Foreign Language Teaching*. London: George Allen & Unwin.
- Ngeow, K. Y. (1998). Motivation and Transfer in Language Learning. <http://www.kidsource.com/education/motivation.lang.learn.html>, Erişim Tarihi: 19.07.2014.
- Niederhauser, J. S. (1997). Motivating Learners. <http://exchanges.state.gov/forum/vol/s/vol35/no1/p8.htm>, Erişim Tarihi: 20.07.2014.
- Oxford, R. L. & Shearin, J. (1994). Language Learning Motivation: Expanding The Theoretical Framework. *Modern Language Journal*, 78, 12-28.
- Selçuk, Z. (2005). *Gelişim ve Öğrenme*. Nobel Yayınevi, Ankara.

- Skehan, P. (1991). Individual Differences in Second Language Learning. *Studies in Second Language Acquisition*, 13, 275-298.
- Stipek, D. (1988). *Motivation to Learn: From Theory to Practice*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Spolsky, B. (1989). *Conditions for Second Language Learning*. Oxford: Oxford University Press.
- Taşpınar, H. K. (2004). *Teachers' and Students' Perceptions of Teachers' Task-Related Motivational Strategy Use and Students' Motivation Levels*. (Unpublished Master Thesis), Bilkent University Institute of Economics and Social Sciences, Ankara.
- Willis, J. (1982). *Teaching English Through English - A Course in Classroom Language An Techniques*. Essex-England: Longman Pres.
- Williams, M. & Burden, R. L. (1997). *Psychology for Language Teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Yılmaz, E. (2013). Lise Öğrencilerinin İngilizce Dersi Motivasyon Düzeylerinin ve Motivasyon Tiplerinin Belirlenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1, 1-10.